

Svendborg
Kommune

BØRNE- OG UNGEPOLITIK

fælles afsæt – fælles fremtid

2024

Sammen om det gode liv for børn og unge

Børn og unges trivsel, læring og dannelse er vigtigt for os i Svendborg Kommune. Og heldigvis går det rigtig godt. Langt størstedelen af børn og unge trives og udvikler sig i både deres familie, i deres dagtilbud, i skoler og uddannelsesinstitutioner og i fritidslivet.

Samtidig ser vi også, at flere og flere, særligt unge, mistrives, og vi ser, at de problematikker, som nogle børn og unge vokser op med, er mere komplekse end tidligere.

Det stiller store krav til det tværgående samarbejde, og derfor er der brug for, at vi sammen evaluerer, justerer og nytænker de rammer, som børn og unge bevæger sig i.

Og politikken her er kun starten på det arbejde. Med politikken ønsker vi at skabe et afsæt for, at vi sammen former en fremtid, hvor

- Alle børn og unge har de bedste forudsætninger for at trives, og børn har tid til at være børn og til at lege
- Alle børn og unge har de bedst mulige forudsætninger for læring og håndtering af det, som livet byder på
- Alle børn og unge dannes som hele mennesker, der har forudsætninger og muligheder for at indgå i både små og store fællesskaber

Når vi bruger begreber som trivsel og mistrivsel, er det vigtigt at have for øje, at der er alt muligt midt imellem.

Det er helt naturligt, at der er både gode og svære perioder i et hvert liv. Politikken her favner det hele. Vi ønsker både at fremme den generelle trivsel, styrke forudsætningerne for at håndtere hverdagens udfordringer og hjælpe børn og unge i alvorlig mistrivsel.

Trivsel, læring og dannelse er fremhævet som gennemgående temaer, fordi vi tror på, at det er grundlæggende forudsætninger for børn og unges udvikling. Vi har en opgave i at understøtte god trivsel i sig selv. Samtidig tror vi på, at motiverende læring og personlig dannelse i stærke fællesskaber er med til at øge den enkeltes trivsel. De tre ting hænger uløseligt sammen.

Vi tror på, at der brug for et paradigmeskifte fra den stigende individualisering, vi har oplevet de sidste mange år, til et langt stærkere fokus på fællesskaberne. Det kræver, at voksne i børn og unges liv tager ansvar for fællesskaberne og hjælper børn og unges dannelse på vej. Det gør vi bl.a. ved at understøtte de sociale kompetencer, der skal til for at skabe og indgå i fællesskaber – fx forståelsen for, at individuelle rettigheder går hånd i hånd med det at bidrage til fællesskabet.

Trivsel, læring og dannelse for ALLE børn og unge er en ambitiøs vision, som kun kan lykkes, hvis vi hjælpes ad. Derfor håber vi, at alle omkring børn og unge – og børn og unge selv – vil tage politikken budskaber til sig og

bidrage til fortsat at udvikle det gode liv for børn og unge i Svendborg Kommune.

Vi tror på, at vi har et unikt afsæt for at arbejde med det gode liv – og med trivsel, læring og dannelse. Vi har et stærkt og mangfoldigt kultur- og fritidsliv, som byder på et væld af fællesskaber og oplevelser for børn og unge. Vi har naturen, der i sig selv bidrager til bevægelse, ro og øget trivsel. Vi har en bred uddannelsessektor, der løfter vores vidensniveau og skaber læring på mange planer. Alt sammen præget af den særlige Cittaslow-tanke om tid til omhu og omtanke. Tilsammen er det dét, der gør det til noget helt særligt at være barn og ung i Svendborg Kommune.

På vegne af
Kommunalbestyrelsen

Bo Hansen
Borgmester

På vegne af
Børne-, Unge- og
Uddannelsesudvalget

Henrik Nielsen
Formand

Børn og unges rettigheder

FN vedtog den 20. november 1989 **Børnekonventionen**. Børn og unge var allerede omfattet af de generelle menneskerettigheder, men der var behov for selvstændige rettigheder for børn – børnerettigheder. Børnekonventionen sikrer alle børn og unges ret til:

- At få opfyldt de grundlæggende rettigheder som for eksempel at få nok mad, sundhed og et sted at bo
- At udvikle sig ved at gå i skole, ved leg og en god fritid
- At blive beskyttet mod for eksempel krig, vold, misbrug og udnyttelse
- At have ytringsfrihed, medbestemmelse og indflydelse på de ting, der handler om barnet

Kilde: [unicef.dk](https://www.unicef.dk)

FN's Handicapkonvention understreger desuden, at alle menneskerettigheder, herunder Børnekonventionen, også gælder for personer med en funktionsnedsættelse, der forhindrer dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Landene er derfor forpligtede til at sikre et inkluderende uddannelsessystem, hvor personer med en funktionsnedsættelse ikke udelukkes fra det almindelige uddannelsessystem, og hvor der gives den nødvendige støtte i det almindelige system.

Kilde: [menneskeret.dk](https://www.menneskeret.dk)

Den 1. januar 2024 trådte **Barnets Lov** i kraft.

Med Barnets Lov har de børn og unge, der har brug for hjælp, for første gang fået deres egen lov.

En lov, hvor børn og unge ses i egen ret, og hvor deres rettigheder styrkes.

Børn og unge får blandt andet udvidet deres ret til at blive inddraget og til at klage.

Kilde: sm.dk

Fælles afsæt

Baggrunden for politikken er en bred og omfattende dialog med børn og unge og de mange aktører, der er med til at forme rammerne omkring dem. Forældre. Medarbejdere. Ledere. Politikere. Sammen med en række forskere, har de været med til at evaluere og beskrive den nuværende situation – vores fælles afsæt – og de har været med til at pege på løsninger – vores fælles fremtid.

I arbejdet med det fælles afsæt har børn og unges trivsel været i fokus sammen med det faktum, at mistrivsel kan stå i vejen for at lære og for at deltage i fællesskaberne.

For nogle børn og unge hænger mistrivsel sammen med de rammer og forudsætninger, de er vokset op med.

Medarbejdere, ledere og forskere oplever samtidig, at flere børn og unge har svært ved at imødekomme et stigende tids- og præstationspres og går med følelsen af ikke at

kunne leve op til omgivelsernes forventninger. Måske fordi de er ambitiøse og disciplinerede og rent faktisk gerne vil leve op til forventningerne, som de samtidig oplever er blevet mere og mere snævre. Det betyder, at flere børn og unge bliver usikre på sig selv og i stigende grad trækker sig fra de fællesskaber, der ellers bidrager til både trivsel og læring.

Heldigvis er der bred enighed om, hvordan vi griber udfordringerne an. Det handler om sunde og mangfoldige fællesskaber, om en styrket inddragelse af børn, forældre og netværk, om mangfoldige og alsidige læringsmiljøer og om et styrket tværgående samarbejde.

I den sammenhæng er de første år af børnenes liv vigtige, fordi de skaber fundamentet for trivsel, læring og dannelse senere hen.

Det siger børn og unge

I dialogen med børn og unge er udfordringerne i vid udstrækning bekræftet. De nævner blandt andet skoledagenes længde og manglende koordinering af lektier som et tidspres og en barriere for deltagelse i fritidsaktiviteter og andre fællesskaber i fritiden. De genkender oplevelsen af et stort forventningspres og et stort fokus på karakterer. De fremhæver desuden, at der er mange fordomme om forskellige uddannelser, der gør det svært at vælge frit efter ens egen motivation, fordi omgivelserne forventer noget bestemt. Presset kommer både fra samfundet generelt, fra sociale medier, fra de voksne og fra andre børn og unge. De er enige i, at gode fællesskaber er alfa og omega for både trivsel og læring. De har et stort ønske om, at de voksne i deres omgivelser spørger og inddrager dem endnu mere end i dag – og rent faktisk lytter, når de søger indflydelse. I relation til læringsmiljøerne er der et stort ønske om en mere varieret undervisning og tid til at fordybe sig i form af fx temadage, emneuger og undervisning væk fra skolen.

Fælles børne- og ungesyn

I Svendborg Kommune har vi et fælles børne- og ungesyn, som giver et fælles perspektiv på børn og unge og vores måde at møde dem på. Børne- og ungesynet bygger i høj grad på børn og unges beskrivelse af, hvordan de ønsker at blive mødt af de voksne omkring dem, og det skal fungere som en fælles referenceramme for det tværfaglige samarbejde.

Værdierne afspejler sig også i mødet med forældrene og med familierne i sin helhed. På samme måde håber vi på, at forældrene, og det øvrige netværk omkring børn og unge, vil tage værdierne til sig i mødet med både egne og andres børn.

Anerkendelse

Alle børn og unge har værdi i sig selv og i fællesskaberne. De har resurser, kompetencer og potentialer, som er forskellige fra barn til barn og fra ung til ung.

Derfor møder vi børn og unge der, hvor de er, og vi understøtter børn og unges tro på egne evner til at handle og gøre en positiv forskel i eget liv og i fællesskaberne.

Indflydelse

Børn og unges stemme er vigtig.

Derfor møder vi altid børn og unge med respekt, og vi lytter og inddrager dem i beslutninger, der vedrører dem og de fællesskaber, de er en del af. Samtidig er vi bevidste om, at voksne omkring børn og unge har et særligt ansvar. Derfor er vi opmærksomme på balancen mellem medindflydelse og beskyttelse og mellem inddragelse og tydelige voksne.

Positive forventninger

Med retten til indflydelse følger også et ansvar for fællesskabet.

Derfor understøtter vi børn og unges forudsætninger for at påtage sig et medansvar for fællesskabet, og vi møder dem med forventningen om og troen på, at de bidrager positivt til de fællesskaber, de indgår i.

Det siger børn og unge

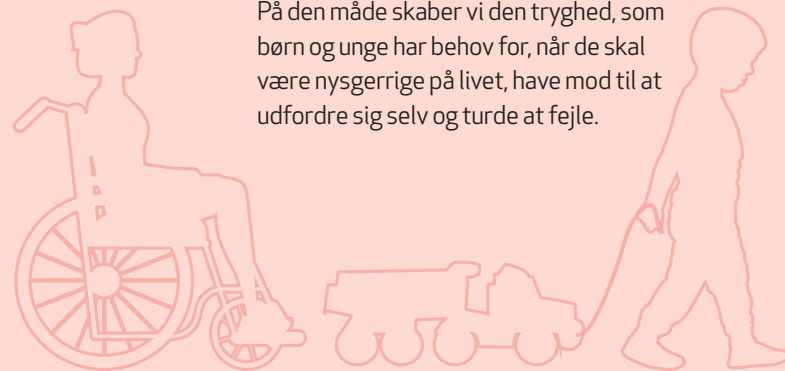
Der er mange børn og unge, der undervejs i processen har talt om gensidig respekt og tolerance. Det handler både om en større forståelse børn og unge imellem, og om relationen mellem børn og unge og de voksne i deres omgivelser. Voksne skal være bevidste om deres ansvar som rollemodeller, fordi børn og unge oplever, at voksnes sprog og anerkendelse smitter af på relationen mellem børn og unge. På samme måde peger børn og unge selv på, at den gode relation også forudsætter, at de møder voksne på en konstruktiv måde. Det skaber en positiv spiral og en god og sund kultur i fællesskaberne.

Nysgerrighed

Vi tror på og har tillid til, at alle børn og unge gør det så godt, de kan.

Derfor er vi nysgerrige på børn og unges perspektiver, og vi gør altid vores bedste for at forstå deres udgangspunkt. Vi er nærværende og omsorgsfulde, og vi tager os tid til at lytte og til at hjælpe.

På den måde skaber vi den tryghed, som børn og unge har behov for, når de skal være nysgerrige på livet, have mod til at udfordre sig selv og turde at fejle.

Forældreansvar

Værdierne i børne- og ungesynet afspejler sig også i vores møde med forældrene og det øvrige netværk omkring børn og unge. Vores udgangspunkt er, at forældre har ansvaret for deres egne børn samtidig med, at vi møder dem med positive forventninger om, at de også tager medansvar for de fællesskaber, som børn og unge er en del af. Vi anerkender til fulde forældrene og det nære netværk som de primære omsorgspersoner i børn og unges liv. Derfor inddrager vi dem i de beslutninger om børn og unge, hvor dagtilbud, skoler og Svendborg Kommune spiller en rolle.

For de børn, unge og familier, der har det særligt svært, er det vigtigt at huske, at det aldrig vil være barnets eller den unges ansvar selv at løse eller håndtere de udfordringer, der måtte være. Det ansvar vil påhvile de voksne omkring barnet eller den unge. Det er dermed barnets forældre og nære netværk, der i samarbejde med de professionelle fagpersoner, har ansvaret for at beskytte barnets eller den unges grundlæggende rettigheder.

Fælles fremtid

I dialogen mellem praksis, forskere og politikere er der identificeret fire fokusområder, som på en og samme tid er aktuelle udfordringer og styrker. Det virker, når det lykkes – og det kan og skal lykkes endnu bedre. Derfor kalder det på ekstra fokus fremover, når vi skal forme en fremtid med trivsel, læring og dannelse for alle børn og unge i Svendborg Kommune:

Sunde og stærke fællesskaber:

Vi skal i højere grad have fokus på fællesskaberne – også som løsning på individuelle udfordringer. Det er fællesskabets opgave, at alle børn og unge trives, og derfor skal vi skabe og understøtte flere mangfoldige og sunde fællesskaber med deltagelsesmuligheder for alle børn og unge. Vi prioriterer de analoge og fysiske fællesskaber over de digitale. Samtidig anerkender og respekterer vi, at sunde digitale fællesskaber er vigtige.

Hvorfor?

For at... fremme trykke, meningsfulde og mangfoldige fællesskaber, hvor alle børn og unge trives, lærer og udvikler sig – i både dagtilbud, skole og kulturlivet.

For at... understøtte børn og unges forudsætninger for selv at skabe og udvikle sunde og stærke fællesskaber

Styrket inddragelse:

Vi skal have øget fokus på inddragelsen af børn og unge, så vi understøtter motivation og demokratisk dannelse. Vi skal også styrke samarbejdet og dialogen med forældrene, som er de vigtigste aktører i børn og unges liv og en vigtig nøgle til at styrke fællesskaberne for alle børn og unge.

Hvorfor?

For at... give børn og unge en langt tydeligere stemme og styrke deres tro på, at de og deres meninger er vigtige.

For at... skabe en bred forståelse for vigtigheden af børn og unges fællesskaber og skabe et stærkt forældre-fællesskab, hvor alle forældre kan deltage.

Mangfoldige og alsidige læringsmiljøer:

Vi skal i endnu højere grad end i dag anerkende og understøtte børn og unges sociale og faglige forudsætninger i dagtilbud, skole og fritidsliv. Vi imødekommer børn og unges interesser og kompetencer, så deres perspektiver og syn på fremtidsmulighederne udvides, og vi inddrager civilsamfundet langt mere end i dag.

Hvorfor?

For at... give rum til både fordybelse, kreativitet, leg, musik og bevægelse og på den måde understøtte børn og unges motivation og dannelse og styrke deres læring og tro på egne evner.

Tværgående samarbejde og medansvar:

Vi skal styrke det tværgående samarbejde omkring børn og unge. Vi skal være bedre til at videndele på tværs af kompetencer og fagligheder og udvikle mangfoldige arbejdsfællesskaber, der skaber synergier og sammenhæng i vores arbejde med børn og unge.

Hvorfor?

For at... nedbryde strukturelle barrierer og skabe et mere smidigt samarbejde på tværs, så vi styrker sammenhængen i de tilbud og overgange, som børn og unge oplever.

Det siger børn og unge

Børn og unge ønsker sig generelt en fremtid med mere ro på og mindre pres for at skulle være eller gøre noget bestemt. En fremtid, hvor ingen uddannelser eller fremtidsvej er bedre end andre. De ønsker sig skoler og uddannelser, hvor der er fokus på motivation og relevans for virkeligheden, og hvor de voksne respekterer og lytter til børn og unge. De ønsker sig en fritid med tid til både job, fritidsaktiviteter og venner og gode fysiske rammer for fællesskaberne. Og så ønsker de sig en fremtid med respekt for mangfoldighed og diversitet og med lige muligheder for alle – uanset bopæl og forældrenes resurser.

Sammenhæng for børn og unge med behov for særlig støtte

Politikken favner alle børn og unge. Der vil altid være børn og unge, der på nogle tidspunkter i livet har behov for særlig støtte og en ekstra hånd. For nogle børn og unge vil det være et varigt livsvilkår. Det er ambitionen, at vi med et øget fokus på de fire ovenstående temaer kan styrke den tidlige forebyggelse og give endnu flere børn og unge mulighed for at være en del af fællesskaberne i deres nære miljøer.

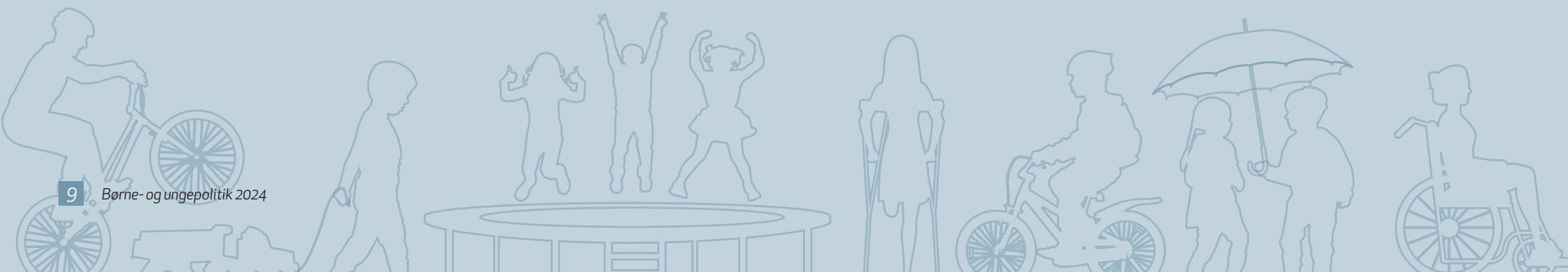
Den ambition vil vi opnå med et styrket tværgående samarbejde mellem rele-

vante afdelinger, fagpersoner og fagligheder og et tættere samarbejde med forældrene og det øvrige netværk.

Vi vil skabe sammenhæng mellem det generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte. Det vil vi gøre med et fokus på forebyggelse og gennem et tværgående og koordineret samarbejde, der er tæt på de dagtilbud, skoler og fritidsaktiviteter, hvor børn og unge har deres hverdag. Derfor prioriterer vi mangfoldige og alsidige

læringsmiljøer, hvor alle børn og unge har mulighed for at deltage i betydningsfulde og udviklende fællesskaber.

Vi vil desuden understøtte veltilrettede overgange i børn og unges liv. Det gælder bl.a. overgangen fra hjemmet til dagtilbud, fra dagtilbud til skole og for unge, der har brug for særlig støtte i overgangen til voksenlivet.

Fra politik til virkelighed

Politikken her skal betragtes som den overordnede ramme for samarbejdet om det gode liv for børn og unge. I forlængelse af politikken vil vi sammen med ledere, medarbejdere og videnspersoner på området afdække og formulere konkrete handlinger og forandringer, der kan gøre de politiske ambitioner til virkelighed. Udgangspunktet for processen er tillidsbaseret ledelse på alle niveauer - tillid er afgørende for effektivt samarbejde, innovation og engagement. Dygtige ledere og medarbejderes kompetencer og faglige dømmekraft er central for at gøre politikken til virkelighed.

Vi griber opgaven an med nysgerrighed og mod til at undersøge vores praksis, til at udfordre "plejer" og til at afprøve nye tilgange. Det er ambitionen, at vi løbende drøfter politikken i relevante råd og repræsentationer, herunder Elevforum, Ungepanelet, forældrebestyrelser, medarbejderfora mv.

Hele publikationens fotografi: Tom Andreasen